

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

ahaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškom semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XIX. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še zanaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bode izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrt leta 80 kr.

Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanje tiskano addresso na pošto nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznati, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Osmi občni zbor Slovenskega društva.

(V Mariboru 28. dec. 1884.)

Vkljub snegu in sploh slabemu vremenu došlo je v čitalnično dvorano tudi zunanjih društvenikov: zlasti od sv. Ane, sv. Petra, Jarne, Hoč. Črešnovca, Hošnice, Poličan. Iz Konjice bil je g. dr. Rudolf, iz Celja deželni poslanec g. Mih. Vošnjak navzoč. Vlado je zastopal g. Kankowsky, c. k. okrajni komisar, kateri, od predsednika g. Simona predstavljen, bil je z živio-klici pozdravljen. G. Ivan Dečko kot tajnik poroča o letošnjem delovanju Slov. društva, ki je bilo izredno živahno, krepko, srečno in s sijajnimi zmagami pri volitvah za deželni zbor štajerski venčano. G. dr. Jarnej Glančnik poroča kot denarničar ter izpove, da je društvo imelo 547 fl. dohodkov, 441 fl. stroškov in torej v blagajnici še 106 fl. 48 kr.

Sedaj spominja se g. predsednik nam letos umrlega odbornika, g. dr. Antona Prusa, omenja pohvalno njegove zasluge za narod slo-

venski, za naše društvo in ga priporoči hvaležnemu spominu. Vsi navzoči vstanejo!

Zatem govori g. dr. Gregorec o političnem položaju Slovencev, osobito štajerskih. Nadejali smo se l. 1879, ko je nemško-liberalna stranka v državnem zboru večino zgubila, da bode sedaj se začel 19. člen osnovnih pravic o enakopravnosti povsod djanjski izpeljavati, tudi na Slovenskem. Toda to se ni zgodilo, od naših nadejanj l. 1879. se je malo izpolnilo ali čisto nič; politični položaj naš je gledé uspehov sedaj slabši nego pred 6 letmi. To nas pa ne sme plašiti, kajti vkljub temu smo Slovenci, tudi štajerski, sedaj močnejši in krepkejši, kakor l. 1879. Da se političnej jaločnosti zanaprej ognemo, treba, da smo vsi Slovenci složni, da postopamo s primorskimi in dalmatinskimi Hrvatimi v državnem zboru vzajemno in skušamo tako s pomočjo Čehov, Poljakov in nemških konservativcev si priboriti, česar potrebujemo. Složnosti slovenske, vzajemnosti slovenske je treba, sicer bodemo Slovani avstrijski le ogromno večino vojaških in davkovskih bremen nosili, veljali pa malo ali nič.

Sprejete so bile zatem doli sledeče resolucije ali sklepi. G. Miha Vošnjak je zboru naznanil veliko veselje Slovencev v Celji, ko so 19. avgusta po telegrafu izvedeli nepričakovano in sijajno zmago slovensko v Mariboru ter nasvetoval izreči duši vsej volilnej agitaciji, g. dr. Radaju, najiskrenejšo zahvalo naroda slovenskega. Nasvet je bil z živio-klici sprejet. G. dr. Rada se zahvali ter izjavi, da bode vselej se rad boril za pravice Slovencev in tudi za bližnjo volitev v državni zbor stopil na čelo volitevskim skrbem.

Zatem vršile so se volitve v odbor društveni za l. 1885. Bil je izvoljen enoglasno v predsednika zopet g. Paul Simon, na mesto umrlega g. dr. Antona Prusa pa v odbor njegov brat g. Dragotin Prus, po nasvetu g. dr. Rudolfa v Konjicah, na mesto g. dr. Domin-

kuša pa g. Jožef Rapoc, drugi odborniki so ostali. Za namestnike so izvoljeni g. dr. Ferk, Alojz Velebil od sv. Petra in g. Ludvik Kresnik iz Črešnovca.

S 3kratnim živio svitlemu cesarju sklene predsednik 8. občni zbor Slovenskega društva.

Resolucije.

1. Slovenci avstrijski nosimo ogromno večino vojaških in davkovskih bremen in potrebujemo v svoj duševni in gmotni napredek djanske enakopravnosti svojega jezika v šolah, uradih in javnem življenju.

2. Slovensko društvo konstatuje v svojem obnem zboru dne 28. t. m., da se je za djansko izpeljavo v 19. členu osnovnih pravic nam zagotovljene jezikovne enakopravnosti pri nas Slovencih in sploh Jugoslovanih v zadnjih 6 letih malo ali nič ni zgodilo. Posebno težko še zmiraj pogrešamo: slovenskih stolic na graškeji univerzi, paralelk na slovenskih gimnazijah, slovensko učiteljske v Mariboru.

3. V dosego djanske enakopravnosti smatramo za neobhodno potrebno, da Slovenci od Trsta do Mure in Rudolfovega do Belaka v prihodnjih volitvah za državni zbor izvolimo takšnih poslancev, ki bodo, zraven koristi svojega volilnega okraja, gledali tudi na koristi celega naroda slovenskega in vstopivši s primorskimi, isterskimi in dalmatinskimi Hrvati v poseben klub skušali nam priboriti naše narodne pravice v vzajemnem postopanju s českim, poljskim, rusinskim klubom in nemškimi konservativci.

4. Brezobzirno za nas Slovence žaljivo postopanje nemško-liberalne večine v zadnjem zborovanji deželnega zbora štajerskega nam je nov dokaz, da ondi nimamo pravične ocene naših narodnih tirjatev pričakovati ter smo prisiljeni iz nova zahtevati v Spomenici do visokega ministerstva znotranjih zadev kot potrebno izraženo ustanovitev namestniškega oddelka za spodnji Štajer v Mariboru ali Celji.

5. V deželnem šolskem svetu v Gradi Slovinci nismo zastopani in je sploh tako sestavljen in očivestno odobrava in podpira našej slovenske narodnosti sovražne težnje nemškega šulvereina, da ne moremo pričakovati od njega uspešnega delovanja našej slovenske narodnosti na korist v smislu tiste enakopravnosti, katera je našej materinščini v 19. členu državljskih pravic slovesno zajamčena.

6. Slov. društvo sklene prošnjo poslati državnemu zboru, naj bi se za spodnji Štajer v Mariboru ustanovila trgovinska in obrtna zbornica.

7. Občni zbor izreče nujno željo, naj vsi spodnje-štajerski trgi, ki še ne volijo v mestnih skupinah, prošnje nemudoma odpošljejo dr-

žavnemu zboru, da bodo vsprejeti v dotično mestno skupino.

Pijančevanje najhujša dača, katero si ljudje sami nalagajo.

Vojaštvo stane vsako leto silno veliko denarjev, katerih si morajo davkeplačileci od ust pritrpati in državi za njeno varnost žrtvovati. Vse države po Evropi so silno orožane. Odložiti orožja ne more nobena, ako vse ne odloži. To pa bi mogoče bilo le, ako bi si namesto s krvavim klanjem narodi svoje prepire po razsodnej sodnji, katerej bi papež lahko predsedoval, razsojevati dajali. Dokler se to ali kaj podobnega ne zgodi, trpeli bomo silnih stroškov za vojaštvo. Vendar vsi vojaštvenski potroški so skoraj neznatni, ako jih primerjamo stroškom, katerih imajo pijanci za upijančljive pijače. Številke nam to pojasnijo. Francozi potrošijo za vojake vsako leto 600 — 700 milijonov frankov. Toda za gasenje silne žeje potrebujejo 1800 — 2100 milijonov frankov. Anglezi tudi močno pijejo. Njihovo vojno brodovje, ki jih dela gospode na morji po celem sveti, stane vsako leto 660 milijonov frankov. Pijanci njihovi potrebujejo mnogo več, l. 1882 so zapili 2520 milijonov frankov. Zastran pijančevanja so posebno Nemci na glasu. Belgijanci imajo pregovor: pije kakor Nemec, in Italijan pravi: e inebbriato come un Tedesco t. j. pijan je kakor Nemec. Številke potrdujejo ta pijani sloves. Kajti nemška strahovito močna vojska stane na leto 500 milijonov frankov, a veliko več zapijejo nemški pijanci, namreč 2250 milijonov frankov. Na vsakega Nemca povprek pride uže po 13¹/₂ litra šnopsa in 86 litrov piva. Sploh dokazano je, da evropski narodi, to pa oni, ki svoje omike sami nikoli prehlaliti ne morejo, veliko več denarjev zapijejo, kakor za vojake potrošijo. Dokazano torej tudi je, da je davek res silno velik, kateri si ljudje zavoljo svojega pijančevanja sami nalagajo.

Žali Bog so tudi pri nas začeli ljudje silno pijančevati in zlasti nesrečni šnops v sebe ulivati.

Za duševni in gmotni blagor narodov vneta katoliška duhovščina si prizadeva pri nas pa tudi drugod z verskimi in pravstvenimi sredstvi v okom prihajati, zlasti s sv. misijoni, društvu v pospeševanje treznosti. Tudi zdravniki, kolikor jih je za blagor ljudij res zavzetih, odsvetujejo povsod od pijančevanja. Eden iz mej takšnih vračnikov je slavni Richardson, ki pravi: „ako zdrav človek stoji, udari žila 74krat, če se vsede na stol, 70krat, če se pa uleže, 64 krat. Ko se tedaj zvečer spat vležemo, umri se sree toliko, da žila samo po 64 krat udari v minuti, torej po 10krat manje kakor če po dnevi hodimo in delamo. To stori v 1 uri po 600 udarcev in v 8 urah po 5000 udarcev manje. Tako se sree spočije v noči, da človek potem zdrav in krepek po dnevi lahko dela. Vendar to se godi le, ako trezni v posteljo prihajamo. Drugače je, če se upijamo pred spanjem. Tedaj sree ali žila ne stori po 10